

Ignacij Lojolski (1491 - 1556)

1491
Po vsej verjetnosti leto Ignacijevega rojstva - na baskovskem gradu **Loyola**.

1506
Ignacij v Arevalu kot paž Jauna Velaqueza de Cuellar.

1517
Ignacij v Nevarri nastopi službo dvorjana pri nevarnskemu podkralju Antonu Manriqueju.

1521
Francози osvojijo **Pamplono**. Ignacij pri brezupnem poskusu obrambe močno ranjen.

1522
Ignacij roma v **Montserrat** in **Manreso**. Duhovne vaje.

1523
Ignacij roma v **Sveto deželo**.

1524
Ignacij se v Barceloni začne učiti latinščine.

1526
Ignacij začne v Alcali študij filozofije.

1527
Ignacij nadaljuje študij filozofije v Salamanci.

1528
Ignacij pride v Pariz. Ponovno začne študirati latinsko gramatiko.

1532
Ignacij doseže bakalavreat (prvo stopnjo) iz filozofije.

1533
Ignacij doseže licenciat (drugo stopnjo) iz filozofije. Začne s študijem teologije.

1534
Ignacij doseže tretjo stopnjo iz filozofije in dobi naziv magister artium. Nadaljuje s študijem teologije. Zaobljube na **Montmartru** - rojstvo Družbe (15. avgust).

1535
Ignacij obišče domovino in odpotuje v Italijo preko Bologne v Benetke.

1537
Ignacij v Benetkah posvečen v duhovnika (24. junij). Videnje v **La Storti** pred prihodom v Rim.

1538
Rimski proces glede pravo vernosti Ignacija in njegovih tovarišev. Ignacijeva nova maša (25. december).

1539
Postvetovanje o ustanovitvi reda. Pavel III. ustno odobri Družbo.

1540
Pavel III. pisno odobri Družbo.

1541
Ignacij izvoljen za prvega vrhovnega predstojnika Družbe (aprila). Svečane zaobljube prvih jezuitov (22. aprila).

1548
Pavel III. odobri knjižico Duhovne vaje (31. julija).

1550
Julijen III. izvoljen za papeža, znova potrdi družbo (22. julija), dasi ji ni posebno naklonjen. Ignacij konča urejanje besedila Konstitucij.

1551
Ustanovitev Rimskega kolegija, kasnejše znamenite univerze Gregorijane.

1556
Smrt sv. Ignacija (31. julij).

1609
Pavel V. proglasi Ignacija za blaženega (27. julija).

1622
Gregor XV. proglasi Ignacija (12. marca).

Na gradu Loyola, blizu kraja Azpeitia, sredi baskovske province Guipúzcoa se je l. 1491 rodil najmlajši otrok, ki so ga krstili in mu dali ime Iñigo. Ime Iñigo Lopez de Loyola je obdržal do 37. leta, ko si je med študijem v Parizu iz spoštovanja do sv. Ignacija Antiohijskega nadel ime Ignacij in se po latinsko podpisoval Ignatius de Loyola.

Ob koncu življenja, ko je narekoval Avtobiografijo, je rekel, da je bil kot mlad sicer veren, a je vendar živel površno, sledeč posvetnim idealom in vrednotam.

1. maja 1521, ko je imel 30 let, mu je topovska krogla zdrobila nožno golenico. Mesec dni se je boril za življenje, najprej v Pamploni, potem pa so ga prenesli na njegov dom v Loyoli. Bil je na pragu smrti. Okrevanje na gradu Loyola je trajalo več mesecev. Iñigo je bil privezan na posteljo oziroma na sobo in tedaj se je zgodilo nekaj, kar ga je zaznamovalo za vse nadaljnje življenje: ko je prebral vse viteške romane, ki so jih imeli na razpolago, mu je bratova žena dala knjigi Kristusovo življenje in Življenjepis svetnikov. Tako je prišel v stik z drugačnim gledanjem na človekovo življenje, na smisel in vrednote. Znašel se je na razpotju dveh poti: ali stara načrtovana pot posvetne slave, ugleda pred ljudmi, časti, bogastva – za kar je imel vse realne možnosti – ali pa pot svetnikov in Jezusa. V tej izkušnji je zametek razločevanja duhov, ki je postalo središčna stvarnost ignacijanske duhovnosti. V Iñigu je zmagala opcija za Kristusovo pot in prvi korak na njej je bilo romanje v Jeruzalem z namenom, da bi tam ostal.

Po devetih mesecih okrevanja se je poslovil od domačih. Šel je proti Barceloni, da bi se vkrcal na ladjo. Obiskal je Marijino romarsko svetišče Montserrat, kjer je opravil življenjsko spoved. Nato se je napotil v majhno vasico Manresa. Tam je nameraval ostati le nekaj dni, vendar je zaradi spleta okoliščin ostal devet mesecev: Na to obdobje in kraj je vezana srčika njegove duhovne izkušnje, pozneje povzete v knjižici Duhovne vaje. Iñigo si takrat še zdaleč ni mogel misliti, da bi ta izkušnja lahko postala središčna in pomembna zanj osebno, za jezuite in za mnoge druge, ki so v zadnjih stoletjih opravljali ignacijanske duhovne vaje. To je bil čas globokih duhovnih doživetij, pa tudi čas izredne suše, tesnobe, ki jo je komaj zdržal – ni čudno, da se tega časa še tik pred smrtjo spominja v vseh detajlih, kot moremo prebrati v Avtobiografiji. V Manresi je v sebi prepoznal močno željo pomagati dušam in je ob tem razumel, da ne bo mogel več nadaljevati s tolikimi pokorami in askezami, s katerimi si je skoraj zapravlil zdravje, kot do tedaj.

Pri 32. letih se je odpravil na romanje v Sveto deželo: iz Barcelone z ladjo v Italijo in nato naprej. Želel je ostati v Sveti deželi, da bi tam obiskoval svete kraje, molil, se postil, pomagal ljudem ... a mu cerkvene avtoritete niso dovolile. Slednje je mirno in z zaupanjem sprejel. Moral se je torej vrniti. Njegova največja želja je bila pomagati dušam. Sredstvo do tega pa je bil neobhodno študij, česar se je dobro zavedal. V preteklosti ni veliko študiral, ker ga študij ni pretirano pritegoval. Začel je v Barceloni z gramatiko: pri 33. letih je sédel v šolsko klop z mladimi fanti in se lotil latinščine. Jeziki mu niso preveč ležali. Iz odločenosti, da bo služil Bogu, in v moči globoke vere ter zaupanja je vztrajal poti.

Po dveh letih se je iz Barcelone preselil v Alcalá de Henares in tam naprej študiral – filozofijo in teologijo –, vmes pa je mnogo časa posvetil duhovnim pogovorom z osebami, ki so ga s tem namenom iskale. V tem času so se začeli tudi problemi z inkvizicijo: v Španiji je bil to čas, ko so bili zelo glasni t. i. alumbrados (razsvetljenci), ki so se imeli za razsvetljene do mere, da niso potrebovali cerkvene avtoritete. Zaradi sumničenj je moral Ignacij ne le na zagovore, pač pa tudi v zapor. Zaradi težav z inkvizicijo, ki mu je sicer dovoljevala študij, ne pa duhovnih pogovorov, je zapustil Alcalá de Henares, šel v Salamanca, a tudi tam je doživel podobno. Zato je odšel študirat na pariško Sorbono, najslavnejšo univerzo v Evropi v tistem času. Tam je preživel 7 let v študiju filozofije in teologije. Preživljal se je tako, da je poleti prosjačil. Ob študiju je ljudi sprejemal na duhovne pogovore. Po izkušnji v Manresi je napisal tudi knjižico Duhovnih vaj in posledično nekaterim študentskim kolegom dajal duhovne vaje. Pridobil si je nekaj zvestih prijateljev in tako se je počasi začinjalo utrjevati jedro prvih članov Družbe Jezusove – med njimi je bil tudi Frančišek Ksaverij. Prvi tovariši (sedem po številu) so 15. avgusta 1543 na Montmartru v Parizu izpovedali zaobljube ubožstva in čistosti ter se zaobljubili, da bodo šli po končanem študiju in po posvetitvi v duhovnike v Jeruzalem in tam ostali.

Ko je Ignacij končal študij v Parizu (star 44 let), se je za nekaj časa vrnil v domačo Baskijo, nato pa šel v Benetke, kjer se je sešel z drugimi pariškimi tovariši – tedaj jih je bilo skupaj že deset, bili so posvečeni v duhovnike, molili so, pomagali bolnikom in drugim, obenem pa čakali na ladjo za Sveto deželo. Izbrali so si tudi ime, ne še za namenom, da bi se že odločili za nov red, ampak zato, da so lahko dali ljudem odgovor, ko so jih vprašali, kdo so. Poimenovali so se Compania di Iesu (Jezusova tovarišija). Za tisti čas je bilo takšno poimenovanje skupine pobožnih ljudi povsem običajno.

Ker ladje celo leto ni bilo, so se odločili, da gredo v Rim in se dajo na razpolago papežu, naj jih pošlje, kamor želi. Na poti v Rim je imel Ignacij globoko duhovno izkušnjo. Stopil je s poti in se od umaknil v cerkvico La Storta, da bi molil. Čutil je, da mu Bog govori: "V Rimu vam bom milostljiv." Ignacij je pomen besed dojel: Bog ni žezel, da bi mu služil v Jeruzalemu, ampak v Rimu. In v tistem trenutku je opustil prejšnji cilj (ostati v Sveti deželi), kar so bile njegove sanje vse od okrevanja v Loyoli. V Rim so prispeli konec l. 1537. Spet so doživeli preganjanje, saj so jih obtoževali tega in onega; kmalu pa se je to poglelo in začele so deževati prošnje iz različnih krajev, naj pridejo. Ob tem se je postavilo vprašanje, ali naj se razidejo, kamor jih pošilja papež – na različne kraje, ali pa naj ostanejo med seboj trdno povezani kot redovniki. Končno so o tem, ali je Božja volja, da ustanovijo nov red, razločevali l. 1539 – in to se je zgodilo. Ignacij ni imel tega namena, a mu je korak za korakom Bog razodeval svojo voljo glede tega. Papež Pavel III. je 27. septembra 1540 potrdil nov red, imenovan Družba Jezusova. Ignacija so izbrali za prvega predstojnika in mu dali nalogo, da napiše t. i. Konstitucije, oziroma naj v pisni obliki predstavi to, kar so prvi tovariši prepoznali kot svojsko za njihov red, življenje, sobivanje in način pastoralnega dela.

Ignacij je do smrti živel v Rimu in vodil Družbo Jezusovo. Tedaj je štela okrog 1000 članov in je bila že razširjena po različnih delih sveta. Potrebno je bilo razporejati člane, koordinirati njihovo delo, poskrbeti za finančna sredstva, iskati dobrotnike in podobno. Poseben poudarek je bil namenjen šolstvu, saj je bila v tistem času velika večina moči jezuitov dejavna prav na šolskem področju. Razvil je močno pisno korespondenco – ohranjenih je skoraj sedem tisoč njegovih pisem. V Rimu je začel tudi več dejavnosti na socialnem področju.

Ignacij je umrl 31. julija zjutraj leta 1556 v Rimu, star 65 let. Njegov grob je v cerkvi Al Gesù v Rimu. Med svetnike je bil prištet leta 1622 skupaj s Frančiškom Ksaverijem, Terezijo Ávilsko ter Filipom Nerijem.

Jezuiti - Družba Jezusova

Vzemi, Gospod, in sprejmi vso mojo svobodo,
moj spomin, moj razum in vso mojo voljo,
karkoli imam ali premorem.
Ti si mi to dal, tebi, Gospod, to vračam.
Vse je tvoje, razpolagaj z vsem popolnoma po svojih
svetih voljih.
Daj mi svojo ljubezen in milost, to mi zadošča.
molitev Ignacija Lojolskega

PAVEL III.
v Apostolskem pismu Regimini militantis Ecclesiae, z
dne 27. septembra 1540.

Kdor koli se hoče pod zastavo križa bojevati za Boga v naši Družbi, za katero želimo, naj nosi Jezusovo ime, ter služiti edino Gospodu in rimskemu škofu, njegovemu namestniku na zemlji, naj si po slovesni zaobljubi večne čistosti vtisne v srce, da je član Družbe, ustanovljene predvsem za napredek duš v krščanskem življenju in nauku in za širitev vere z javnimi pridigami in službo Božje besede, z duhovnimi vajami in deli ljubezni, zlasti s poučevanjem otrok in neukih v krščanski veri, in še posebej z dajanjem duhovne tolažbe vernim pri spovedovanju. Skrbi naj, da bo imel vedno pred očmi naprej Boga, potem pa smisel teh njenih pravil, ki so neka pot k Njemu, in z vsemi močmi strmeli k cilju, ki mu ga je postavil Bog, vsak v skladu z milostjo, ki mu jo daje Sveti Duh, in s stopnjo, ki jo ima v svojem poklicu (da ne bi bil kdo goreč, a brez pravega spoznanja).

iz ustanovne listine, ki vsebuje pravila za življenje Ignacija in tovarišev

V svojih duhovnih vajah nam na samem začetku Ignacij predstavi načelo in temelj, ki se glasi: "Človek je ustvarjen, da slavi in časti Boga, našega Gospoda, in mu služi ter tako reši svojo dušo. Drugo na zemlji pa je ustvarjeno za človeka, da mu pomaga doseči cilj, za katerega je ustvarjen". Iz tega nečelja in temelja pa izhaja tudi geslo VSE V VEČJO BOŽJO SLAVO. Vsako človeško dejanje naj bi slavilo Boga. Človek naj bi delal in izbiral v življenju samo tisto, kar mu pomaga bolj slaviti Boga. Kdor ne slavi Boga, malikuje ljudi in stvari. Zato je božja slava pri Ignaciju temelj duhovnosti. Ignacij je svoje življenje osnoval na razločevanju in izbiranju tistih dejanj, ki bolj kot druga slavijo Boga.

razlaga jezuitskega gesla

Deset duhovnikov iz različnih delov Evrope se je leta 1539 odločilo, da medsebojno prijateljstvo krepkeje izrazijo. Ustanovili so Družbo Jezusovo, red, znotraj katerega so po poti evangelijskih svetov ubožstva, čistosti in pokorščine želeli služiti Bogu in ljudem. Papež Pavel III. je 27. septembra 1540 potrdil osnutek ustanovnih listin. Moto jezuitov je V večjo Božjo slavo, latinsko Ad maiorem Dei gloriam.

Skupina se je v začetku tridesetih let 16. stoletja začela zbirati ob Ignaciju iz Loyole, Basku, ko je študiral na pariški univerzi. Imel je poseben dar razločevanja duhov. Z metodo duhovnih vaj je pomagal sebi in drugim odkriti, kaj Bog pričakuje od njih. Gre za globlje prepoznavanje samega sebe, sveta in božjih skrivnosti.

Prvi jezuiti so se vsega začetka posvečali skrbi za uboge, bolne in izkoriščane ter poučevanju ljudi v krščanskem nauku. Ko so ustanovili red in se dali na razpolago papežu osebno, se je njihovo delovanje razširilo še na troje zelo pomembnih področij: izvenevropski misijoni, šolstvo in utrjevanje vere v evropskih deželah, v katerih se je širila reformacija.

Jezuitska skupnost šteje okoli 18 200 redovnikov in jo najdemo takorekoč v vsaki državi. Skupnost je organizirana v devet glavnih enot, imenovane asistence – Afrika, Južna Azija, Vzhodna Azija, Latinska Amerika, Severna Latinska Amerika, Južna Evropa, Srednja in Vzhodna Evropa, Zahodna Evropa ter Združene države Amerike –, ki so nadalje razdeljene v devetdeset podenot, to je provinc.

Vrhovni predstojnik skupnosti je pater Adolfo Nicolás, Španec po rodu, ki je od študentskih let do izvolitve leta 2007 živel na Japonskem in na Filipinih. Vrhovnega predstojnika – latinsko Superior Generalis, od koder tudi naziv general, ki v tem primeru nima nobene veze z vojsko – volijo predstavniki provinc in vrhovnega vodstva. Osrednje vodstvo reda je v Rimu, kjer so tudi nekatere druge ustanove v službi papeža in svetovne Družbe Jezusove, kot so Radio Vatikan, Papeška univerza Gregoriana, Vzhodni inštitut, Biblični inštitut, Ruski kolegij, kolegij Germanicum in dva mednarodna kolegija za jezuitske študente, kolegij del Gesù in kolegij Bellarmino.

Jezuiti živijo v redovnih hišah. Vsaka hiša ima predstojnika, ki je – podobno kot provincial – imenovan za določeno število let, medtem ko je general izvoljen za stalno.

Jezuitska duhovnost

Prvi jezuiti so v času študija v Parizu vsak osebno doživeli Božjo veličino in dobroto v procesu duhovnih vaj. Jezus Kristus jih je tako prevzel in pritegnil, da so želeli biti z njim in mu služiti z vsemi svojimi močmi. Služenje Kristusu so razumeli kot služenje ljudem: pomagati jim, da vstopijo v pristen odnos s svojim stvarnikom in Gospodom, da doživijo njegovo ljubezen in se tako osvobodijo vezi sebičnosti, zlaganosti, smrti, skratka - vezi greha.

Jezuitska duhovnost je v zadnjih desetletjih doživela preporod. Mnogi duhovni voditelji so se vrnili k izvornim ustanoviteljevim besedilom in metodi. Ignacij Lojolski je duhovne vaje razumel kot šolo, v kateri se Bog osebno razodeva človeku, ki ga išče in se trudi spoznati njegovo voljo. Pomembno vlogo pri tem ima človekova lastna izkušnja, občutljivost za raznovrstne notranje vzgibe in duhovni voditelj. Le-ta je izkušen v duhovnih stvareh in pomaga človeku razbirati dobre od slabih nagibov.

Duhovne vaje, ki skušajo biti čim bolj zveste prvotni Ignacijevi metodi, danes imenujemo ignacijanske duhovne vaje ali duhovne vaje v tišini, ker sta zanje značilna osebno delo in osebna molitev. V Sloveniji je vsako leto vrsta tečajev, ki trajajo od nekaj dni do enega meseca.

Poleg tega jezuiti vodimo razna srečanja, tečaje in duhovne vaje za vse starosti in sloje: za mladino, študente, pare, ki se nameravajo poročiti, zakonce itn. Ignacijanska duhovnost je živa v Skupnosti krščanskega življenja, ki združuje tiste, ki želijo v svojem duhovnem življenju uresničevati Ignacijevu duhovnost.

Jezuitsko šolstvo

Prvi jezuiti so kmalu ugotovili, da je neznanje in neizobraženost korenika marsikaterega zla. Proti temu so sprva nastopili s poučevanjem ljudi, še posebno mladine, v krščanski veri. Vendar se je to izkazalo za nezadostno, mladina je potrebovala temeljito izobrazbo in vzgojo, ki pa je bila takrat redka. Še posebno italijanske "humanistične šole" so bile znane po tem, da so imele slab učni načrt in so mlade bolj malo naučile. Zato so jezuiti leta 1548 ustanovili prvo humanistično šolo v Messini na Siciliji. V njej so najboljše učne metode tistega časa (predvsem so se naslanjali na francoske in nizozemske modele) združili s temeljito vzgojo, tako duhovno kot človeško.

S tem so zadeli v črno, saj so ponudili nekaj, kar so tedanja naglo rastoča mesta še kako potrebovala: vzgojni koncept za mladino. Prošnje mest in deželnih vlad, naj jezuiti tudi pri njih odprejo svojo šolo, so začele zasipavati vrhovno vodstvo mladega reda že za časa Ignacijevega življenja. Jezuitske šole so se odlikovale po pedagoški in vzgojni učinkovitosti. Kot humanistične šole so s posredovanjem enega jezika (latinski jezik je bil takrat jezik izobraženca, trgovca, politika, umetnika in duhovnika) in latinsko-grške kulture so močno prispevale k uveljavljanju enotnega evropskega prostora. Leta 1600 so jezuiti imeli 245 kolegijev; leta 1710 jih je bilo 770. V stoletjih, ki so prihajala, je šel razvoj v evropskih državah v smer nacionalnega živega jezika in močne nacionalne države, s čimer se je pomen jezuitskih humanističnih šol zmanjšal.

Red je bil med leti 1773 in 1814 v večini evropskih držav ukinjen. Po ponovni vzpostavitvi poskus, da bi se v Evropi ponovila uspešna zgodba jezuitskih gimnazij in univerz, ni uspel. Latinščina kot jezik in kultura je morala prepustiti prostor živim jezikom. V vmesnem obdobju so tudi države same poskrbele za široko mrežo osnovnega in višjega šolstva, zato so jezuitke privatne šole lahko samo še zapolnile luknje. Drugače pa je šel razvoj na drugih celinah.

Danes deluje po svetu skoraj 3.000 jezuitov v približno 200 ustanovah visokih šol, na katerih študira okoli pol milijona študentov. Poleg tega vodijo jezuiti še okroglo 500 različnih šol in akademskih središč. Vseh učencev na teh šolah je okoli 1.5 milijona. Če upoštevamo še z jezuiti povezane šole v špansko govorečih deželah, moramo prišteti nadaljnjih 470 šol s 500.000 učenci.

Misijoni

Kot uspešne in izobražene oznanjevalce Kristusovega sporočila so jezuiti kmalu šli v misijone: v Azijo, Južno Ameriko in v Afriko. Najbolj znana osebnost iz prvega obdobja je sv. Frančišek Ksaverij, ki je deloval v portugalski Indiji in na Japonskem, tik pred vstopom na Kitajsko pa je l. 1552 umrl. Njegovi nasledniki so na Kitajskem postavili temelje Cerkvi, ki je leta 1675 štela 300.000 kristjanov. S svojim znanstvenim delom so si pridobili velik ugled tudi na cesarskem dvoru.

Poleg verske dejavnosti je omembne vredno tudi delo jezuitov za kulturni, znanstveni in socialni razvoj novih evropskih kolonij. Vanje so prinesli svoje šole in znanstvenen inštitucije; zavzemali so se za človeško ravnanje z domorodci, ki so jih evropski kolonizatorji dostikrat imeli za nižja bitja. Najbolj znan podvig na tem področju so takoimenovane redukcije v Južni Ameriki. V njih so jezuiti zbirali Indijance, jih zaščitili pred pohlepnimi evropskimi priseljenci, jih izobrazili na način, ki je bil njim blizu, in jih učili sodobnega načina življenja, da bi mogli postati enakovredni evropskim priseljencem. Iz političnih razlogov (zaradi protestov evropskih kolonizatorjev) so bile redukcije ukinjene. Njihove razvaline še danes pričajo o enkratnem poskusu jezuitov, da bi na človeški način seznanili ameriške domorodce s pridobitvami evropske kulture. Ta podvig je pred nekaj leti želel prikazati film "Mission".

Jezuiti v Sloveniji

Prve stike s Slovenci so imeli že prvi jezuiti okoli sredine 16. stoletja. Ljubljanski škof Urban Textor (Tkalčič), ki je bil hkrati visok državni uradnik na dunajskem dvoru, se je spoprijateljil s Klavdijem Jayem, predstojnikom jezuitske skupnosti na Dunaju. Škof jih je želel pridobiti za obnovo katoliškega verskega življenja v habsburški državi. Ker ni bilo mogoče, da bi jezuiti v tistem času neposredno delovali v slovenskih deželah, je v jezuitski kolegij v Rim poslal šolat dva svoja sorodnika, ki pa sta se izkazala za bolj mlačna človeka. V tem času je v Ljubljani pridigal nadarjen mlad jezuit z Dunaja, Nemeč Jona Adler. Ignacij mu je osebno pisal in ga pohvalil za uspeh, obenem pa ga opozoril, naj poskrbi, da ga bodo razumeli ne le Nemci, ampak tudi večinsko prebivalstvo.

Za stalno so se jezuiti naselili v Ljubljani leta 1597 in takoj začeli graditi kolegij - šolo. V ta namen so dobili dohodke od razpuščene pleterske kartuzije in cerkev sv. Jakoba (danes na Levstikovem trgu). Kolegij je leta 1602 začel služiti svojemu namenu, do leta 1615 je bila dograjena tudi cerkev. Sredi 17. stoletja se je v njem šolalo okrog 700 otrok, v začetku 18. stoletja pa že nad 900. Pomeni tudi začetek visokošolskega študija v Ljubljani, saj so bila na njegovem učnem načrtu od leta 1619 dalje nekatera predavanja, ki sodijo na univerzo. Vrsta znanih ljudi je študirala ali poučevala na ljubljanskem kolegiju do ukinitve leta 1773: Janez Čandik, Ožbalt Gutsman, Gabrijel Gruber in mnogi drugi.

Na slovenskem ozemlju so delovali jezuiti še v Mariboru (kolegij ustanovljen 1757), Gorici (začetek gradnje kolegija 1631), Trstu (jezuiti so tja prišli l. 1619), vplivna sta bila tudi kolegija v Gradcu (v sedemdesetih letih 16. stoletja je imel kolegij že 200 dijakov, l. 1586 je dobil naslov univerze) in Celovcu (prihod jezuitov 1604; l. 1615 je kolegij imel 500 dijakov).

Po ukinitvi reda leta 1773 je bilo premoženje ljubljanskega kolegija dano v oskrbo državnemu verskemu skladu. Kolegij je kmalu zgorel, 637 knjig, ki so jih rešili, pa je cesarica Marija Terezija namenila splošni rabi v ljubljanskem liceju. Te knjige tvorijo prvi fond današnje Narodne in univerzitetne knjižnice.

Ponovno so prišli v Slovenijo leta 1870 kot voditelji ljudskih misijonov, vendar so morali deželo tri leta pozneje zapustiti, ker niso imeli dovoljenja civilnih oblasti. Po letu 1884 so prihajali v stolnico kot majniški pridigarji. Škof Missia jim je kupil hišo pri Sv. Florijanu (danes Gornji trg), leta 1896 pa so začeli graditi hišo na Poljanah, danes Ulica Janeza Pavla II. Leta 1912 so prav tam začeli graditi cerkev Sv. Jožefa (dokončana 1922), leta 1925 so zraven zgradili še dom duhovnih vaj. Pred drugo svetovno vojno so jezuiti na Poljanah vodili Marijine družbe za moške in žene, za dijake, vodili so ljudske misijone, urejali Glasnik Srca Jezusovega z naklado 40.000 izvodov. Leta 1932 so ponovno prišli tudi v Maribor, od koder so jih Nemci na začetku vojne izgnali.

Po zmagi komunistične revolucije je bil ves kompleks Sv. Jožefa na Poljanah leta 1949 protipravno vzet, ljubljanski jezuiti pa so bili bodisi zaprti ali izgnani na napol porušen grad Bogenšperk. Tam so ostali do leta 1964, ko so prevzeli v upravo župnijo Borovnica. Leta 1961 prevzamejo novoustanovljeno župnijo v Dravljah. V Mariboru so smeli ostati v svoji hiši. 1970 je bilo zgrajeno novo župnišče v Dravljah, leta 1985 prav tam nova cerkev Kristusovega učlovečenja. Leta 1980 je bila odprta nova redovna hiša na Poljanah v bližini Sv. Jožefa, ki jo zapustijo leta 2009. Leta 1982 so jezuiti prevzeli v upravo župnijo Sv. Jakoba v starem delu Ljubljane. Na velikonočno nedeljo 1996 pa je nova država po večletnih prizadevanjih Družbe Jezusove in vernikov, jezuitom vrnila kjuč cerkve. Istega dne je pater Edmund Böhm prinesel v cerkev najsvetejše (isti pater ga je leta 1949 odnesel). V svetem letu 2000, 5. novembra, je ljubljanski nadškof dr. France Rode, ob pristotnosti takratnega vrhovnega predstojnika, cerkev posvetil. Konec leta 2002 se vrnejo v rezidenco poleg cerkve sv. Jožefa. Leta 2010 je obnovljen Plečnikov dom duhovnih vaj, ki se sedaj imenuje Ignacijev dom duhovnosti.

Njihovo delo ni omejeno na našete postajanke, ampak se razteza po vsej Sloveniji in v zamejstvu, kjer predavajo, vodijo misijone, pridigajo, vodijo duhovne vaje, seminarje in izobraževanja ter pomagajo na župnijah

Od leta 1963 dalje je slovenska provinca Družbe Jezusove upravno samostojna. Vseh jezuitov slovenskega rodu je 72, vendar jih 14 pripada drugim provincam. V slovenski provinci je 58 jezuitov, od tega jih 39 deluje in živi v Sloveniji, 19 pa jih je zunaj (bodisi apostolsko delujejo ali pa so na študiju). Provinca ima 3 redovne brate, 6 sholastikov (čas do posvečenja) ter 49 duhovnikov. Slovenski provincial je od leta 2008 p. Milan Bizant.

Poslanstvo

Jezuiti so poslani k ljudem v slovenskem prostoru, izhajajoč iz karizme svetega Ignacija Lojolskega, katerega geslo je bilo ayudar a las almas (pomagati dušam) – v smislu celostne pomoči, da bi se človek čutil v Kristusu odrešenega in tako prispeval svoj delež k družbenemu dogajanju v najrazličnejših razsežnostih: kulturni, izobraževalni, umetniški, intelektualni, socialni idr.

Kot dejavni del katoliške Cerkve v Slovenji, skladno s tradicijo delovanja jezuitov v Sloveniji, želijo udeležati aktualne usmeritve jezuitskega reda: živeti in oznanjati vero v Kristusa, katere bistvena razsežnost je delo za pravičnost, v odprti dialoški držbi ter v prizadevanju za inkulturacijo, v sodelovanju z vsemi ljudmi dobre volje.

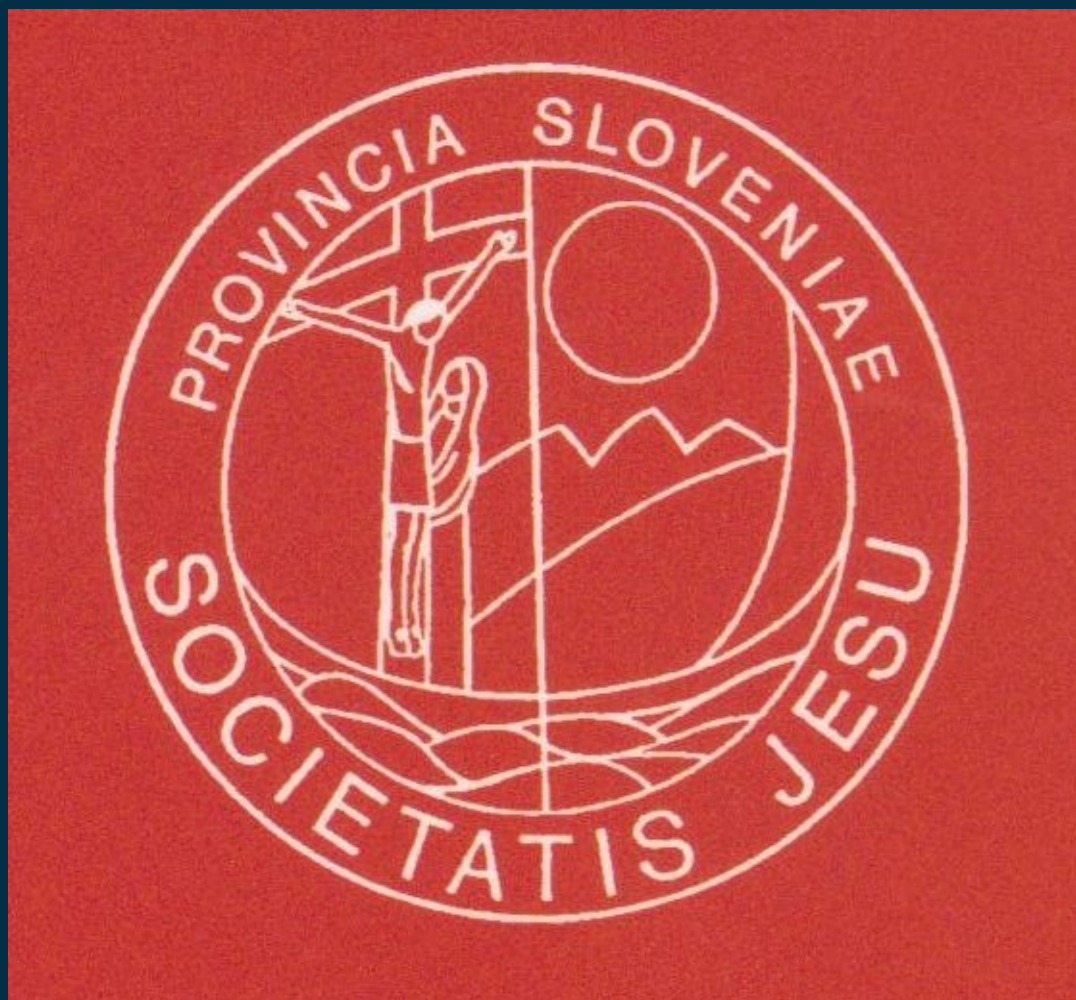
Pot uresničevanja te temeljne usmeritve poteka na različnih področjih: duhovne vaje in duhovno spremljanje, pomoč zakoncem in družinam (priprava na zakon, zakonske skupine, terapevtska pomoč, skupine razporečenih), župnije in ljudski misijoni, stik z mladostniki in študenti, socialno delovanje, vzgoja in izobraževanje (neformalne oblike izobraževanja), intelektualno in kulturno delovanje, skrb za slovensko sekcijo radia Vatikan in še kaj.

V vsem tem delovanju želijo biti zvesti Cerkveni tradiciji, ki jim daje moč za odprtost družbeno-kulturni situaciji, in razpoznavati znamenja časa. Izkušajo, da nas Sveti Duh znova in znova nagovarja, naj mu prisluhnemo in z njim sodelujemo za bolj odrešeno, polno, povezano življenje vseh ljudi v Sloveniji.

Jezuiti in božič

O božiču je še posebej zanimiv zapis iz jezuitske kronike, ki govori o svežini in odprtosti jezuitov. V kroniki za božič leta 1644 piše, da so bile v cerkvi sv. Jakoba narejene in na ogled postavljene jaslice, v katerih po dva vatla (poldrugi meter) visoke osebe, kipi, v zaporednih različnih prizorih predstavljajo božične skrivnosti. Tako so – po zapisih etnologa Nika Kureta – jezuiti prvi pri nas postavili jaslice. »Jezuitje so dali vzgled. Pokazali so, kaj so in kakšne so 'prave' jaslice. V doživljanju duhovnega gledališča ali v neposrednem spominu naj so ustvarili primere prvega zamrznjenega gledališča ob božiču.

Nobenega dvoma ni, da so jezuitje dobili posnemovalce. Kakor povsod drugod po svetu so se za jaslice pobrigale najprej samostanske, zatem še druge cerkve, kasneje so jih začeli postavljati tudi po domovih« (N. Kuret, Jaslice na Slovenskem). Da so jezuiti zgodaj »uprizarjali« jaslice, je tudi sad Ignacijevih Duhovnih vaj, kjer v drugem tednu v prvi meditaciji Ignacij predlaga kontemplacijo o učlovečenju.

Ljubljana - Dravlj
- župnija ustanovljena 1961
- romarska cerkev sv. Roka (18. stoletje)
- župnijska cerkev Kristusovega učlovečenja (1985)

V skupnosti poleg župnijske ekipe živi tudi provincialna ekipa in jezuiti, ki imajo osebna poslanstva, npr. socialni apostolat, družinski apostolat, ljudski misijoni, svetovalna služba za družinsko življenje in priprava na zakon. V sklopu župnije deluje zavod, ki izdaja knjige.

Ljubljana - Sveti Jakob
- župnija od leta 1982 vodijo jezuiti
- podružnici: Sv. Florjan in kapela sv. Jurija na ljubljanskem gradu
- župnijska cerkev sv. Jakoba

Jezuiti pri Svetem Jakobu so zadolženi za vodenje župnije. Poleg župnika in duhovnega pomočnika v skupnosti živijo tudi drugi redovniki, ki delajo za Radio Vatikan, pomagajo na drugih župnijah, izvajajo arhitekturna dela, predavajo in objavljajo.

Ljubljana - Sveti Jožef
- 1896 začetek gradnje hiše na Poljanah, odzeta 1949, vrnjena 2002
- cerkev sv. Jožefa dokončana leta 1922, odzeta 1949, vrnjena 1996, blagoslovljena 2000.
- dom duhovnih vaj zgrajen 1925, odzvet 1949, ponovno obnovljen 2010.

V duhovnem središču se odvijajo najrazličnejše pastoralne dejavnosti: pastoralna v cerkvi in kapeli, mladinska in študentska pastorala, zakonska pastorala, priprava na zakon, šole za zakon, skrb za razvezane in svetovanje. Skupaj z Društvom katoliških pedagogov Slovenije izdajajo revijo Vzgoja. Ignacijev dom duhovnosti je namenjen duhovnim vajam, duhovnemu spremljanju, študiju duhovnosti ter pripravi člankov in knjig.

Maribor - Srce Jezusovo
Rezidenca Srca Jezusovega v Mariboru je namenjena formaciji novincev, ki v zadnjih letih večino časa preživijo v noviciatu v italijanski Genovi. V Maribor se vračajo med počitnicami. Hiša je namenjena tudi pastoralni dejavnosti – duhovno spremljanje, duhovne vaje, družinska in študentska pastorala, pastoralna dejavnost v kapeli Srca Jezusovega – ter objavljanju člankov in knjig. Ta jezuitska skupnost je ena redkih, ki še ima redovne brate.

Maribor - Sveta Magdalena
- župnijska cerkev sv. Magdalene (postopoma grejena od 1600 do 1750)
- p. rva omemba župnije 1289, ponovna uradno oživljena leta 1963

Jezuitska skupnost pri Sv. Magdaleni v Mariboru od leta 1963 upravlja tamkajšnje župnijo. Poleg rednega dela v župniji člani skupnosti izvajajo tudi dejavnosti širšega pomena.

Provinciali slovenske province:
- p. Pavel Breden (1969 - 1975)
- p. Marijan Šef (1975 - 1981)
- p. Jože Kokalj (1981 - 1987)
- p. Lojze Bratina (1987 - 1995)
- p. Lojze Cvikl (1995 - 2001)
- p. Janez Poljanšek (2001 - 2008)
- p. Milan Bizant (2008 -)
Mandat provinciala je šest let. P. Bratina in p. Poljanšek sta bila dlje zaradi generalne kongregacije.

Sedež provincialata:
- Maribor, Ljubljanska 13 (1969 - 1975)
- Ljubljana - Dravljje, Vodnikova 279 (1975 - 1981)
- Ljubljana, Zrinjskega 13 (1981 - 1982)
- Ljubljana - Sv. Jakob, Gornji trg 18 (1983 - 1987)
- Ljubljana - Dravljje, Vodnikova 279 (1987 - 2001)
- Ljubljana, Ključavničarska 2 (2001 - 2003)
- Ljubljana, Zrinjskega 13/Ul. Janeza Pavla II. 13 (2003 - 2009)
- Ljubljana - Dravljje, Vodnikova 279 (2009 -)